

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 84/2017-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. februára 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátom JUDr. Mariánom Ďurinom, Sibírska 4, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 So 4/2015 z 28. júna 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. októbra 2016 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej

len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7 So 4/2015 z 28. júna 2016 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu“).

2. Z podanej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ 9. decembra 2014 podal odvolanie proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 10 Sd 2/2014 z 1. októbra 2014, ktorým krajský súd potvrdil rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredia, „č. j. 531 114 0500 zo dňa 07. 11. 2013, ktorým sťažovateľovi po odslúžení 16-tich rokov a 108 dní v I. kategórii funkcií, nebolo vyhovie k odchodu do výhodnejšieho dôchodku“ podľa ustanovenia § 174 ods. 1 písm. c) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov v spojení s § 274 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov. Najvyšší súd následne napadnutým rozhodnutím predmetný rozsudok krajského súdu potvrdil. Sťažovateľ zastáva názor, že napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu „ho výrazne diskriminuje a poškodzuje“, pretože «Zo štruktúralneho členenia zákona o sociálnom zabezpečení je zrejmé, že... napadnuté ustanovenie je v rámci celkovej systematiky zákona zaradené medzi „prechodné ustanovenia“, ktorých účelom bolo vyriešiť transformáciu právnych vzťahov prijatím zákona č. 235/1992 Z. o zrušení pracovných kategórií a o niektorých ďalších zmenách v sociálnom zabezpečení, ktorým sa doplnil zákon č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení, pričom v § 174 boli stanovené podmienky pre občana k odchodu do výhodnejšieho starobného dôchodku, pri zrušení pracovných kategórií. Cieľom tohto prechodného ustanovenia bolo zabezpečiť k odchodu občana do výhodnejšieho dôchodku pri odpracovaní 15 - 19 rokov v I. pracovnej kategórii alebo v službe I. alebo II. kategórie funkcií. Podmienkou vzniku tohto nároku však bolo podľa § 174 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení, že zamestnanie I. pracovnej kategórie alebo služba I. alebo II. kategórie funkcií trvala k 31. 12. 1992...

Poukazujúc na toto ustanovenie sťažovateľ zastáva názor, že v tejto časti zákon č. 100/1988 Zb. má diskriminačný charakter pre sťažovateľa...

Sťažovateľovi nemôžeme klásť za vinu, že jeho výkon služby netrval k 31. 12. 1999.»

3. Sťažovateľ v ďalšej časti sťažnosti opisujúc skutkové a právne okolnosti danej veci cituje aj iné čl. ústavy (čl. 1 ods. 1, čl. 12 ods. 1 a čl. 39 ods. 1) a tvrdí, že „rozsudok Krajského súdu... a rozsudok Najvyššieho súdu... vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci“.

4. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„... Slovenská republika, zastúpená Najvyšším súdom SR, v konaní vedeného na Najvyššom súde SR, porušila právo sťažovateľa: [REDAKOVANÉ] upravené v čl. 46., ods. 1., Ústavy SR a v čl. 6., ods. 1., Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd na spravodlivý proces, pretože rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, je v rozpore so zákonom, najmä s právom sťažovateľa na spravodlivý súdny proces a právom na súdnu ochranu.

... Ústavný súd SR zrušuje rozhodnutie Najvyššieho súdu SR čís. k.: 7So/4/2015 zo dňa 28. 06. 2016 a zároveň prikazuje Najvyššiemu súdu SR, aby vo veci ďalej konal a aby rozhodol.

... Ústavný súd SR priznáva sťažovateľovi finančné zadostučinenie vo výške 5 000.- €, ktoré je Najvyšší súd SR povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

... Najvyšší súd SR je povinný nahradiť... trovy právneho zastúpenia vo výške 303,16 €, a to všetko na bežný účet advokáta JUDr. Mariána ĎURINU... otvorený vo [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom. Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania.

8. Ústavný súd zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom. Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde).

9. Ústavný súd konštatuje, že sťažnosť sťažovateľa z 24. októbra 2016 podaná ústavnému súdu prostredníctvom jeho právneho zástupcu, ktorý samotnú sťažnosť aj

koncipoval, nie je riadne a kvalifikovane odôvodnená (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Jadro sťažnosti tvoria výhrady sťažovateľa (pozri bod 2) o diskriminačnom charaktere uvádzaného prechodného ustanovenia zákona o sociálnom poistení, ktoré však nie je ústavný súd oprávnený riešiť v konaní o jeho individuálnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ale iba v rámci konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy. Sťažovateľ však nie je oprávnenou osobou na podanie návrhu podľa čl. 125 ústavy, preto ani jeho námietky nemôže v tejto súvislosti ústavný súd preskúmať.

10. Čo sa týka relevantných dôvodov, v čom vidí porušenie svojich práv napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu, sťažovateľ uvádza iba to, čo je uvedené v závere bodu 3. Bližšie dôvody, ktoré by mali aj ústavný rozmer, k tomuto napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu v sťažnosti už bližšie nerozvádza a nekonkretizuje, teda jeho sťažnosť ani v tejto časti nie je riadne odôvodnená (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Ďalším nedostatkom jeho sťažnosti je to, že v petite (bod 4) nekonkretizuje rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorým mali byť porušené jeho práva. Ústavný súd poukazuje aj na to, že sťažovateľ prostredníctvom kvalifikovaného právneho zástupcu nezosúladil ani odôvodnenie sťažnosti s jej petitom. Zatiaľ čo v úvode namieta aj porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy, ktoré označuje ako právo na spravodlivý súdny proces, v petite toto právo už neuvádza, ale namieta porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy (základné právo na súdnu a inú právnu ochranu; pozn.). V argumentoch odôvodnenia sťažnosti sťažovateľ napokon cituje aj iné články ústavy (pozri bod 3), ale tieto ustanovenia ústavy už osobitne nepremietol do petitu svojej sťažnosti (v súlade s § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je pritom ústavný súd petitom viazaný; pozn.).

11. Aj udelené splnomocnenie pre advokáta (§ 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde) vykazuje vady neurčitosti, keď sa v ňom neuvádza, akého konania (veci) sa týka. Sťažnosť sťažovateľa teda neobsahuje ďalšie zákonné náležitosti (body 10 a 11), čo zakladá dôvod na odmietnutie tejto sťažnosti pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

12. V súvislosti s uvedenými nedostatkami ústavný súd pripomína, že tieto nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na takýto postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, pričom z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010). Ústavný súd v tejto súvislosti už vo svojom uznesení sp. zn. II. ÚS 117/05 z 11. mája 2005 uviedol: „Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom.“ Aj v súvislosti s tým naďalej zostáva v platnosti zásada „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

13. Napriek uvedeným skutočnostiam (pozri body 7 až 11) ústavný súd preskúmal aj napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu (10 s.), ako i rozsudok krajského súdu z 1. októbra 2014, ktorý mu predchádzal, pretože boli pripojené ako prílohy k sťažnosti sťažovateľa. Ústavný súd nepovažuje odôvodnenie napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska za neospravedliteľné, resp. neudržateľné do tej miery, aby mohlo mať za následok porušenie označených práv sťažovateľa. Samotná skutočnosť, že sa sťažovateľ s napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho postupu, resp. rozhodnutia (m. m. II. ÚS 218/02, resp. I. ÚS 3/97). Na tomto základe ústavný súd (bez toho, aby z napadnutého rozhodnutia aj citoval jeho odôvodnenie; pozn.) dospel k záveru, že v okolnostiach danej veci nemohlo postupom a namietaným rozhodnutím najvyššieho súdu dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu

a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy či práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní mohol odmietnuť sťažnosť sťažovateľa aj z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. februára 2017